

Hånd og ånd skal gå hånd i hånd

Af Rasmus Løppenthin

Højskolebevægelsen er ikke så folkelig, så det gør noget. Man satser for ensidigt på intellektuelle elever. Kommende Tømrere, elektrikere og frisører skal fremover få lyst til at tage på højskole.

Der er ånd til forskel mellem professionshøjskolerne og de ”rigtige” højskoler. Det pointerede forstander på Thestrup Højskole, Jørgen Carlsen, i den seneste udgave af Højskolebladet. Han har sikkert ret.

Der bliver nok ikke diskuteret så forfærdeligt meget demokrati og Grundtvig i kantinen på Professionshøjskolerne, ligesom distinktionen mellem modernisme og postmodernisme nok ikke holder så forfærdelig mange Metropol-elever vågne om natten. Ja man kunne fristes til at tage det standpunkt, at en sådan idehistorisk diskussion snarere kunne have den modsatte effekt på dem – modsat højskoleeleverne. Naturligvis.

For de slår hver dag øjnene op til kompetent undervisning i fag som international politik, litteratur og journalistik, hvor de dannes til at føre diskussioner sagligt, fordomsfrit og lyttende. Det er samtalekultur for fulde gardiner. Her uddannes fremtidens meningsdannere, ledere og politikere. For højskolen har *ånd*.

Men inden denne svulmende hyldest af højskolen tager overhånd, kunne man måske sådan helt stilfærdigt spørge, om højskolerne monstro har for meget af det der ånd?

Det er nok ikke en helt urimelig antagelse, at det store fokus på intellektets udvikling skræmmer mange væk. Hvor mange kommende frisører, tømrere, skraldemænd, jord- og betonmedarbejdere og lastbilschauffører tager på dannelsesophold på en højskole?

For langt de fleste potentielle højskoleelever er spørgsmålet nok ikke, *om* de skal tage en videregående uddannelse. De skal finde ud af hvilken.

Det tror jeg ikke bekymrer særligt mange højskoleforstandere. Bogligt interesserede unge skaber sandsynligvis bedre rammer for god undervisning, og højskolerne vil gerne klæde de unge på at træffe mere kvalificerede.

Men det har en konsekvens for betegnelsen *folkehøjskole*, når langt over halvdelen af landets unge ganske enkelt falder uden for målgruppen. Er det rimeligt at påstå, at vi er en del af en demokratibevægelse, som skaber dialog og sammenhængskraft, når den kulturelle underklasse i det uddannelsesfikserede Danmark i meget ringe udstrækning vælger at gå på højskole?

Årsagen til min bekymring skal findes i det faktum, at der efter min bedste overbevisning er sket et skred i det danske samfund. De højtuddannede har simpelthen sat sig på flæsket, hvilket blandt andet samfundsdebattør og journalist Lars Olsen har peget på i en række bøger som ”Elitens triumf”.

Eksemplerne på fænomenet er mange. Stort set alle folketingspolitikere har en videregående uddannelse. I det offentlige rum er debattørerne økonomer og historikere, eller andre med en lang bolig uddannelse. Boligejernes forhold beskrives minutiøst i pressen, mens lejerne ofte glemmes på trods af, at mere end en million danskere bor i lejebolig. Hvorfor? Fordi journalisterne, politikerne og eksperterne selv ejer de mursten, de bor i. I efterlønnsdebatten tog det måneder, før det gik op for journalisterne, at den typiske efterløner ikke er en solbrændt golfspiller, men en ufaglært fabriksansat, som har været på arbejdsmarkedet, siden han var 17.

En række læsere vil nok føle, at de næsten kan høre de røde flag smælde, og et usandsynligt stort arbejderkor, der istemmer den samme klagesang om tingens forfald på grund af den onde kapitalisme. Der findes ikke klasser i Danmark, vil de måske hævde.

Men vil man virkelig fastholde det synspunkt, når den økonomiske ulighed vokser, samtidig med, at de unge flygter fra Udkantskommunerne, som i højere og højere grad præges af lavindkomstgrupper og byliv med få kulturelle tilbud.

Vil man virkelig hævde, at der ikke findes en dominerende overklasse, når selv venstrefløjens politikere aldrig har haft olie på hænderne, og socialdemokratiske ministres børn går på privatskole?

Alle disse dårligheder kan man selvfølgelig ikke bebrejde højskolen. Ja i og med der eksempelvis er en del kommunalt anbragte på højskoler, så kan man vel med en vis rimelighed hævde, at højskolerne til en vis grad er med til at indlemme underklassen i demokratiets samtalekultur.

Men det er en dråbe i havet, og man kunne godt gå endnu mere systematisk til værks i forsøget på at skabe et reelt fælles dannelsesrum for alle landets unge på tværs af sociale skel og fremtidsønsker.

Jeg mener i ramme alvor, at højskoler burde have relevant og højt kvalificeret undervisning for tømrere, glarmestre og elektrikere. Men på højskolemåden. Fagene skal have innovativ vinkel, så eleverne får lov til at lege og udvikle skøre ideer. De kunne bygge en elbil fra bunden, eller lave en spilkonsol.

Kernen skal være kreativitet og fokus på, at håndværk er en legitim beskæftigelse, som er fuldstændig fundamental for samfundet.

I virkeligheden kan man føre tanken endnu videre og give eleverne langt højere af ejerskab over højskolerne, ved at de selv skal reparere vinduer, elinstallationer, og i det hele stå for vedligeholdelsen i fra køkken til pejsestue.

Er det et luftkastel at de praktiske fag skal få mere plads på højskolerne? Måske. Men tanken rummer nogle fabelagtige perspektiver for at skole fremtidens unge i, at demokratiforståelse ikke kun handler om opremsning af ismer. Det gælder om at forstå, at vi i fællesskab kan skabe fantastiske ting, hvis vi lytter, samarbejder og har respekt for hinandens væsensforskellige funktioner og faglighed. At man godt kan være demokratisk borger i Danmark, selvom man har ”Dansk Folkepartis forfærdelige menneskesyn”.

Samtidig ville mekanikørder og andre faglærte arbejdere blive trænet i demokrati. For selvom de måske primært skulle rode med motorer, ville de også stifte bekendtskab med politik og kommunikation og blive skærpet i at argumentere sagligt og velfunderet.

Kunne det lykkes at skabe en sådan bevægelse i højskolernes sociale sammensætning, ville det være en styrke for højskolebevægelsen og dermed demokratiet.

Til slut vil jeg lige komme eventuelle kritikere i forkøbet og indrømme, at jeg selvfølgelig har trukket tingene vel rigeligt skarpt op. Det lugter i mistænkelig grad af en akademiker, som er bekymret for det stakkels uvidende proletariat, som slet ikke har gennemskuet sin egen elendighed. Men bær over med, at jeg gør brug af nogle idealtyper for at fokusere på et fænomen, som højskolebevægelsen ikke kan sidde overhørig.